

TÖÖPATALJONLASTE PÄEVAPROBLEEME

Ülevabariigilisel tööpataljonlaste kokkutulekul 1989. a. juulis moodustati Eesti Oigustavastasel Represseeritute Liidu «Memento» Ülevabariigiline Tööpataljonlaste Ühendus (ÜTÜ) ja valiti ÜTÜ volikogu. Nüüd on hakatud maakondades (rajoonides, linnades) moodustama samuti kohalikke tööpataljonlaste ühendusi. 23. detsembril 1989. a. moodustati see ka Rakveres ja valiti Lääne-Virumaa TÜ eestseisus.

ÜTÜ struktuurist
ÜTÜ kuulub «Memento» koosseisu ühe selle organisatsiooni osakonnana. ÜTÜ moodustab igas rajoonis (maakonnas, linnas jne.) kohaliku tööpataljonlaste ühenduse, kes kuulub «Memento» maakonna (rajooni, linna) osakonna koosseisu. Organi-

satsioonilise töö aluseks on «Memento» põhikirja.

ÜTÜ ja nende kohalikud ühendused tegutsevad tihedas koostöös sõja- ja tööveteranide nõukogude ja sõjakomissariaatidega.

Et ÜTÜ nagu «Mementogi» on ühiskondlik organisatsioon rahaliste vahenditeta, siis toetub ta oma tegevuses sponsorlusele, annetustele, liikmemaksudele jt. laekumistele.

Tööpataljonlased ja nende perekonnaliikmed ning teised seda missiooni toetavad inimesed astuvad EÖRL «Memento» kohaliku osakonna liikmeks kirjaliku avalduse, alusel, saavad liikmepileti ja soovi korral (eritasu) ka rinnamärgi. Liikmemaksu suurus aastast on kehtestatud «Memento» kohaliku organisatsiooni põhikirjaga.

Hukunute mälestuse jäädvustamine
on üks tööpataljonlaste ühendus-

te lähimaid peatülesandeid. Sellele peab eelnema kõigi 1941.—1942. aastal tööpataljonides olnute (nii elavate, kui ka hukkunute ja pärast sõda surnute) arvelevõtmine, hukunute nimede ja nende matmispaikade kindlakstegemine. Seda tuleb teha viivitamatult, kuni on elus inimesi, kes neid asju mäletavad. Tuleb aktiivselt jätkata andmete saatmist (küsitluslehtede alusel, kirja teel vabas vormis jne.) ÜTÜ volikogule (202106 Rakvere raj., Vinni ST, A. Kondoja). Saatku andmeid kõik 1941. a. suvel mobiliseeritud ja tööpataljonides olnud või nende omaksed, kes seda seni pole teinud!

Saatku ka need, kes olid mobiliseerituna Leningradi blokkaadis!

Peame igas vallas, alevikus, külas, linnas jm. kindlaks tegema, keda 1941. a. juulis-augustis mobiliseeriti, kes neist hukkusid või jäid teadmata kadunuks. Osutagem selles abi kohalikele kodu-uurijatele ja koolidele!

Hukunute (ja teadmata kadunute) nimed peame jäädvustama igal pool kohapeal, kas represseeritutele püstitatud või eraldi tööpataljonlaste mälestusmär-

kidel. Siinjuures on vajalik kohalike TÜ-de algatus ja aktiivne osalemine! Kõikide tööpataljonlaste ja hukkunute omaste soov on, et mälestusmärke hukkunutele rajatakse vähemalt Eestimaa juba 1990. aastal, kindlasti aga 1991. aasta suvise mobilisatsiooni, s. o. sõja alguse 50. aastapäevaks. ÜTÜ volikogu kiitis heaks nende tööpataljonlaste algatuse, kes on pakkunud rahalisi annetusi mälestusmärkide rajamiseks. **Soovitame need annetused üle kanda «Memento» kohalike (maakondade, rajoonide, linnade) arveldusarvetele** sihitusega «Tööpataljonlaste mälestusmärk» (meie maakonnas arveldusarve nr. 700930 Agrotööstus-panga Rakvere osakond).

Nagu teatas Eesti NSV sõjakomissar kindralmajor Rein Pöder ÜTÜ volikogule, on vabariiklik ja maakondlikud sõjakomissariaadid nõus meile abi osutama tööpataljonides hukkunute kindlakstegemisel arhiivide kaudu. Meil tuleb saata sõjakomissariaatidesse andmete taotlemiseks pidepunkte — mälu järgi koostatud tööpataljonide asukohtade, matmispaikade ja hukkunute nimekirju. Sellel eesmärgil peame

rakendama aktiivi, et läbi uuri-da **Vinnis säilitatav rikkalik meenuuste kogu**. Ilmselt saavad abiks olla ka kirikute arhiivid jts. Kirju nimekirjadega võib saata ka iga tööpataljonlane otse vabariiklikule sõjakomissariaadile. Andmeid hukkunute kohta koguvad ka Eesti Teaduste Akadeemia ja ENSV ÜN Preisiidum, et riiklikul tasemel kindlaks teha alates 1940. aastast Eestimaaile osaks saanud inimeste kaotused.

Kas tööpataljonlane on sõjaveteran?

Jah, on. Nii vastas sõjakomissar Rein Pöder oma kirjas ÜTÜ volikogule. Ta selgitas, et kehtivate määruste kohaselt kuuluvad kõik 1941. aasta juulis-augustis (s. t. sõjaolukorras) Eestist mobiliseeritud sõjaveteranide hulka ning omavad asjaomased õigused, olenemata sellest, kas neid suunati tööpataljonidesse või väeosadesse. Mitmeid sõja- ja tagalatöö veteranidele ette nähtud soodustusi ja sellekohase ümnistuse võivad saada ka Lääne tagalas sõja ajal tööpataljonidesse mobiliseeritud, kui nad töötasid seal üle kolme kuu. Määrused ja soodustuste loetelu on maakondade (linnade) sõjakomissariaatides ja maavalitsuste sotsiaal-osakondades. Nendel tööpataljonlastel jt. rindemeestel, keda seni pole sõjaveteranide hulka arvatud, kuid omavad selleks õiguse, tuleb pöörduda maakonna (rajooni, linna) TÜ eestseisuse, Sõja- ja Tööveteranide Nõukogu või sõjakomissariaadi poole, kus koostatakse vormikohane nimekirja ja saadetakse vabariiklikule sõjakomissariaadile.

Kokkuleppel maakonna sõja- ja tööveteranide nõukoguga saab tööpataljonlaste probleeme lahendada Rakveres Pikk tn. 3 igal teisipäeval ja reedel kella 10—12 (tel. 450-13).

EÖRL «Memento» ÜTÜ volikogu

Honorar EÖRL «Memento» arvele, sihitusega «Tööpataljonlaste mälestusmärk» nr. 700930 Agrotööstus-panga Rakvere osakonda.

□ Mõeldud suvel oli Vinnis esimene ülevabariigiline tööpataljonlaste kokkutulek. Eestvõtmise hingeks oli vinnilane August Kondoja (paremal pildil).

Enno KAPSTASE fotod

